

Lisans Derslerinin Yürütülmesinde Sosyal Ağların Kullanımı İle İlgili Öğrenci Görüşleri*

Ahmet Onur Çobanoğlu¹ & Salih Zeki Genç²

Özet: İnsanoğlu, varoluşundan itibaren doğayı bilmek, doğaya hâkim olmak istemiştir. Yeniçağda doğaya hâkim olabilmek için eğitim öğretim ortamlarında da yeni programların uygulanması gerekmektedir. Değişen şartlarla ahenk içinde olurken maddi ve manevi değerlerden uzaklaşmadan eğitim öğretim faaliyetlerin sergilendiği yeni ortamların oluşturulması ve yöntem-tekniklerin kullanılmaya başlanması gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini ve değerlendirmelerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde 2017-2018 öğretim yılında, öğrenim görmekte olan ve seçkisiz atama yolu ile belirlenmiş 124 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada, sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini tanımlamak amacıyla Sacide Güzin Mazman (2009) tarafından "Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı" isimli yüksek lisans tezi için geliştirilen ölçekten faydalanılmıştır.

Araştırmada, sosyal medya kullanımlarına yönelik olarak elde edilen bulgulardan, öğretmen adaylarının orta seviyenin üstünde sosyal medya kullanım alışkanlıklarına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Çalışma sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının sosyal medya kullanım alışkanlıklarının ve sosyal medyanın eğitsel bağlamda kullanılması ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların yüksek ortalamalara sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Eğitim teknolojileri, İnternet, öğretmen adayları, sosyal ağlar, sosyal medya

DOI: 10.29329/mjer.2018.172.28

Students' Views on the Use of Social Networks in Conducting Undergraduate Courses

Abstract: People always want to know nature, to dominate nature. In order to be able to dominate nature in the new age, new programs should be implemented in educational environment. New environments where educational activities are exhibited without having to move away from material and spiritual values while being in harmony with changing conditions and method-techniques should be started to be used.

The aim of this study is to reveal the students' views and evaluations about the educational use of social media in the conduct of undergraduate courses. The study group of the study consisted of 124 students who were studying in Çanakkale 18 Mart University, Faculty of Education in 2017-2018 academic year. In this study, we used the scale developed for the master thesis titled by Sacide Güzin Mazman (2009) "The Use of Social Networks in the

* 28.04.2018 tarihinde X. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Çanakkale, Türkiye

İrtibat Yazarı: ahmetonurcobanoglu@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Çanakkale, Türkiye

Process of Adoption and Educational Context” in order to define the students' views on the use of social networks.

In the study, it is understood from the findings obtained from social media usage that teacher candidates have social media usage habits above medium level. According to the study results; It has been found that teacher candidates' social media usage habits and their social media use have high averages.

Keywords: Educational technologies, Internet, teacher candidates, social networks, social media

GİRİŞ

Bilimsel faaliyetlerin ışığında hızla gelişen teknoloji, günlük yaşamın vazgeçilmezlerinden biri olmuştur. Hatta teknoloji, insanların duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına, birbirleriyle iletişim kurmalarına bile müdahil olmuştur. İçinde bulunduğumuz çağın her dönemine tesir eden teknolojik buluşlar iletişimden eğitime çağdaş hayatın her anında insanoğlunun en yakınında yer almaktadır.

Bilim ve teknolojinin süratle değiştiği çağımızda eğitimin, sadece gelenekçi öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılarak başarıya ulaşabilmesinin ihtimali oldukça düşüktür. Eğitim sisteminin, teknolojik gelişmelerden etkilendiği ve nitelik değiştirdiği belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Gelişen yeni teknolojiler ve teknoloji kullanıcılarının sayısındaki hızlı artış, eğitim sürecinin yapısını değiştirmekte ve eğitim anlayışımıza farklı kavramlar kazandırmakta olduğu görülmektedir. Bu yapısal değişimlerin, eğitim teknolojilerinin daha esnek eğitim ortamları oluşturma girişimlerini arttırdığı ve e-öğrenme, uzaktan öğrenme, bilgisayar destekli öğrenme, Internet tabanlı öğrenme gibi değişik kavramların yaşantımıza hızla girmesine katkı sağladığı düşüncesi savunulmaktadır (Sarsar, 2008).

Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Witty'nin (2010) gerçekleştirdikleri araştırmada, Sosyal Ağ Sitelerinin, öğrenciler tarafından yaygın olarak benimsenen iletişim teknolojilerinin en son örneklerinden biri olduğu söylenmektedir. Sosyal ağların öğrencilerin öğretim üeleriyle, eğitim öğretim faaliyetleri ile ilgili olarak iletişimini ve işbirliğini desteklemek için değerli bir kaynak olma potansiyeline sahip olduğu belirtilmektedir. Bu araştırma sonucunda öğrencilerin sosyal medya uygulamalarını eğitim öğretim çalışmalarını desteklemek için kullanma olasılığının daha yüksek olduğu belirtilmektedir.

Albion'un (2007) yaptığı çalışmada sosyal ağların işbirlikli öğrenme konusunda öğrencilere imkân sunduğu ve sosyal yazılım uygulamalarının tabiatı gereği resmi olmayan öğrenmeler konusunda daha başarılı görüldüğü belirtilmiştir. Demir ve Gürol (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin kendi seviyelerindeki arkadaşlarıyla birlikte çalışmalarının ve bir gruba ait olma hissini yaşamalarının akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği vurgulanmıştır. Tüm bu çalışmaların ortaya

çıkardığı üzere gelişen internet teknolojisiyle birlikte hayatımıza dâhil olan sosyal ağların eğitim öğretim faaliyetleri içerisinde de kendisine önemli bir yer bulması çok da uzak bir tarihe tekabül etmeyecektir.

Tüm bunlara nazaran sosyal medya, geleneksel medyada bulunmayan bazı yeni özelliklere de sahiptir ve bu özellikler yediden yetmişe toplumu oluşturan bireylerin neredeyse tamamı tarafından oldukça ilgi görmektedir. Breakenridge'e (2008) göre, sosyal medya, kişilere şahsi fikirlerini, bilgilerini, yaşantılarını tüm dünyanın içerisinde bulunduğu bir ortamda paylaşmalarına olanak sağlamaktadır. Sosyal medya kullanımı esnasında tıpkı günlük yaşamda olduğu gibi diyaloglara, ilişkilere, karşılıklı alışverişlere, ifade edilmiş fikirlere ve farklı iletişim şekillerine imkân sunmaktadır. Sunduğu bu imkânlar sayesinde geniş kitlelerin her konuda tecrübe takası yapabilmesi için uygun bir platform oluşturmaktadır. Bu platform yaşamın her alanına olumlu olumsuz katkılar sağladığı için eğitim öğretim faaliyetlerinin de yeniden düzenlenmesine ve değerlendirilmesine gerekçe olarak gösterilmektedir.

Gelecek nesillerin, çağımızda ortaya çıkan icatlarının içinde doğmuş olduğu unutulmamalıdır. Bu topluluğun bilgisayarlar, video oyunları, dijital müzik çalarlar, video kameralar, cep telefonları ve İnternet gibi teknolojiler ile yetişmiş ana dilini benimsiyormuş gibi teknoloji dilini benimseyen bireylerden oluşan "dijital yerliler" olacağı görülmektedir. Teknolojiyi adeta bir organı gibi kullanabilen, akıllarını sanki teknoloji diliyle işleten bu grubun eğitimini teknoloji dilini onlar kadar ya da onlar gibi tam olarak kullanamasa bile bu teknolojik icatlara ve onları kullanma prensiplerine yeterince hâkim öğretmenlerden ve idarecilerinden oluşan bir kadro verebilecektir (Prensky, 2001).

Teknolojik gelişmelerin öğretmenlerin mesleki faaliyetlerine bu kadar kuvvetli bir şekilde tesir etmesi bazen mühim sıkıntılar doğurabilmektedir. Bu yüzden eğitim kurumlarında bugünkü durumda görev almakta olan eğitimcilerin ve akademilerde öğrenci olan öğretmen adaylarının yeni teknolojilerle ilgili bilgi ve beceriler elde etmesi gerekmektedir. Kendilerini ve yetiştirecekleri öğrencileri "bilgi toplumuna" hazır hale getirecek olan öğretmenlerin, bilgi toplumunun teknoloji destekli okul kültürünü de vakit kaybetmeden özümsemeleri gerekmektedir (Leh, 1998).

Bu açıdan bakıldığı vakit, yapılan bu çalışma gelecekte modern dünyanın ihtiyaçlarına cevap verebilecek çocukları yetiştirecek müstakbel öğretmenlerin; teknolojinin eğitime entegrasyonu sürecindeki tutumları, akademik boyutta teknolojik ihtiyaçları, sosyal ağlar ile alakalı alışkanlıkları, sosyal medya ortamlarındaki davranışları ve lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin görüşleri oldukça önem arz etmektedir. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, üniversitelerin eğitim fakültelerinde, lisans derslerinin yürütülmesinde, sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Çalışma, öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerini belirtmelerine imkân sağlaması yönünden önem arz etmektedir.

Bu doğrultuda çalışmanın temel problem durumu; lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin ğrenci görüşlerini tespit etmek üzerine kurulmuştur.

Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına yanıtlar aranmıştır:

- Sosyal medyayı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?
- Sosyal medyaya girdiğiniz ne kadar süre kalıyorsunuz?
- Sosyal medyada yesi olduğunuz gruplar var mı?
- Sosyal medyayı kullanım amacınız nedir?
- Eğitsel bağlamda sosyal medya kullanılması hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu alışma lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin ğrenci görüşlerini ve değerlendirmelerini ortaya koymak amacıyla nicel araştırma türünde yapılmıştır. Araştırma genel tarama modelindedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2004). Bu araştırmada, lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin ğrenci görüşleri taranırken tekil tarama yapılmıştır. Bu zamansal tarama, kesit alma yaklaşımı ile sağlanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekte yer alan maddeler ile bağımsız değerşkenlerin arasındaki ilişkiler ve bu ilişkilerin yn incelenmeye çalışılmıştır.

Evren ve rneklem

Araştırma için oluşturulan örneklem grubunu, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde 2017-2018 ğretim yılında, öğrenim görmekte olan ve seçkisiz atama yolu ile belirlenmiş 124 ğrenci oluşurmaktadır.

Verilerin Toplanması

Çalışmada, Sacide Güzin Mazman (2009) tarafından "Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı" isimli yüksek lisans tezi için geliştirilen ölçekten faydalanılmıştır. Araştırmada "Sosyal Ağların Eğitimde Kullanımı İle İlgili ğrenci Görüşleri leği" olarak belirtilen ölçek, çalışmaya ilişkin boyutları içeren maddelerden oluşmaktadır. lme aracının güvenirlik katsayısı Cronbach Alpha yöntemi ile tarafımızdan da hesaplanmış ve değer 0,84 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Bu araştırma, lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin; cinsiyete, yaşa, sosyal medya kullanım sıklığına, gün içerisinde sosyal medyada geçirilen zamana, sosyal medya gruplarına üye olup olmama durumuna göre farklılıklara sahip olup olmadığını, öğrencilerin sosyal medya kullanım amacını belirlemeye yönelik ve eğitsel bağlamda sosyal medya kullanılmasıyla ilgili toplanan verilerin hangi düzeyde olduğunu ve bu düzeyin sabit değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla düzenlenmiş bir çalışmadır. Araştırmada elde edilen verilerin karşılaştırılmasında; yüzde (%), frekans (f), bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Post-Hoc çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe ve Tukey hesaplama yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulguların değerlendirilmesinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiş ve istatistiksel çözümlenmelerini yapmak için SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur. Lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada uygulanan ölçeğin sonucunda elde edilen verilerin analizinin yapılmasıyla oluşan bulgular şöyledir:

Tablo 1: Örneklem Alınan Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımları

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	70	56,5
Erkek	54	43,5
Toplam	124	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan katılımcılardan 70'i (%56,5) kadın; 54'ü (%43,5) erkek olmak üzere toplam katılımcı sayısı 124 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 2: Örneklem Alınan Öğrencilerin Yaşlara Göre Dağılımları

Yaş	Frekans (f)	Yüzde (%)
20-21 yaş	46	37,1
22-23 yaş	42	33,9
24 yaş ve üzeri	36	29,0
Toplam	124	100,0

Tablo incelendiğinde, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerden 46 tanesinin (%37,1) 20-21 yaş aralığında, 42 tanesinin (%33,9) 22-23 yaş aralığında, 36 tanesinin (%29) 24 yaş ve üzeri aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Örneklem Alınan Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanma Sıklığı

Sosyal Medya Kullanma Sıklığı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Her gün	124	100,0
Toplam	124	100,0

Sosyal Medya Kullanım Sıklığı Tablosu incelendiği zaman araştırmaya katılan 124 öğrencinin tamamının sosyal medya uygulamalarını her gün kullandığı görülmektedir.

Tablo 4: Örneklem Alınan Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanma Sıklığı

Gün İçerisinde Sosyal Ağlarda Geçirilen Zaman	Frekans (f)	Yüzde (%)
1 saatten az	37	29,8
1-2 saat	49	39,5
3-4 saat	23	18,5
4 saatten fazla	15	12,2
Toplam	124	100,0

Gün İçerisinde Sosyal Ağlarda Geçirilen Zaman Tablosu incelendiğinde 1 saatten az cevabını veren 37 öğrenci (%29,8), gün içerisinde sosyal ağlarda 1-2 saat aralığında zaman geçirdiğini söyleyen 49 öğrenci (%39,5), gün içerisinde sosyal ağlarda 3-4 saat aralığında zaman geçirdiğini söyleyen 23 öğrenci (%18,5), gün içerisinde sosyal ağlarda 4 saatten fazla zaman geçirdiğini söyleyen 15 öğrenci (%12,2) olduğu belirlenmektedir.

Tablo 5: Örneklem Alınan Öğrencilerin Sosyal Medya Gruplarına Üye Olup Olmama Durumları

Sosyal Medyada Gruplarına	Frekans (f)	Yüzde (%)
Üye Olanlar	103	83,1
Üye Olmayanlar	21	16,9
Toplam	124	100,0

Sosyal Medyada Gruplarına Üye Olup Olmama Durumu Tablosu incelendiği zaman çalışmaya katılım gösteren 124 öğrenciden 103 (%83,1) tanesinin üye olduğu, 21 (%16,9) tanesinin ise üye olmadığı görülmektedir.

Tablo 6: Örneklem Alınan Öğrencilerin Sosyal Medyada Öğrenci Gruplarına Üye Olup Olmama Durumları

Sosyal Medyada Öğrenci Gruplarına	Frekans (f)	Yüzde (%)
Üye Olanlar	98	79,0
Üye Olmayanlar	26	21,0
Toplam	124	100,0

Sosyal Medyada Öğrenci Gruplarına (Üniversite, Bölüm, Fakülte, Öğrenci Toplulukları) Üye Olup Olmama Durumu Tablosu incelendiği zaman çalışmaya katılım gösteren 124 öğrenciden 98 (%79) tanesinin üye olduğu, 26 (%21) tanesinin ise üye olmadığı görülmektedir.

Tablo 7: Örneklem Alınan Öğrencilerin Sosyal Medyada Ortak İlgi Gruplarına Üye Olup Olmama Durumları

Sosyal Medyada Ortak İlgi Gruplarına	Frekans (f)	Yüzde (%)
Üye Olanlar	74	59,7
Üye Olmayanlar	50	40,3
Toplam	124	100,0

Sosyal Medyada Ortak İlgi Gruplarına (Hobi, Spor, Müzik, Politika, Din, Dil, Sağlık) Üye Olup Olmama Durumu Tablosu incelendiği zaman çalışmaya katılım gösteren 124 öğrenciden 74 (%59,7) tanesinin üye olduğu, 50 (%40,3) tanesinin ise üye olmadığı görülmektedir.

Tablo 8: Örneklem Alınan Öğrencilerin Sosyal Medyada İnternet ve Teknoloji Gruplarına Üye Olup Olmama Durumları

Sosyal Medyada İnternet ve Teknoloji Gruplarına	Frekans (f)	Yüzde (%)
Üye Olanlar	37	29,8
Üye Olmayanlar	87	70,2
Toplam	124	100,0

Sosyal Medyada İnternet ve Teknoloji Gruplarına (Bilgisayar, Donanım, Yazılımlar, Sanal Ortamlar, Yeni Teknolojiler, Mobil Araçlar, Oyun) Üye Olup Olmama Durumu Tablosu incelendiği zaman çalışmaya katılım gösteren 124 öğrenciden 37 (%29,8) tanesinin üye olduğu, 87 (%70,2) tanesinin ise üye olmadığı görülmektedir.

Tablo 9: Örneklem Alınan Öğrencilerin Sosyal Medyada Organizasyon ve Kuruluş Gruplarına Üye Olup Olmama Durumları

Sosyal Medyada Organizasyon ve Kuruluş Gruplarına	Frekans (f)	Yüzde (%)
Üye Olanlar	64	51,6
Üye Olmayanlar	60	48,4
Toplam	124	100,0

Sosyal Medyada Organizasyon ve Kuruluş Gruplarına (Sosyal Kulüpler, Eğitim Kulüpleri, Gönüllü Yardım Kuruluşları, Ticari Olmayan Kuruluşlar) Üye Olup Olmama Durumu Tablosu incelendiği zaman çalışmaya katılım gösteren 124 öğrenciden 64 (%51,9) tanesinin üye olduğu, 60 (%48,4) tanesinin ise üye olmadığı görülmektedir.

Tablo 10: Sosyal Medya Kullanım Amacını Belirlemeye Yönelik İfadelerle İlgili Toplanan Verilerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Maddeler	Her Zaman		Çoğu Zaman		Ara Sıra		Çok Az		Hiçbir Zaman		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Sosyal Medyayı eski sınıf arkadaşlarımı bulmak için kullanıyorum.	12	9,7	39	31,5	54	43,5	19	15,3	0	0	2,65
2. Sosyal Medyayı okulumda yeni arkadaşlıklar kurmak için kullanıyorum.	3	2,4	46	37,1	43	34,7	27	21,8	5	4,0	2,88
3. Sosyal Medyayı sınıf arkadaşlarımla iletişim kurmak için kullanıyorum.	0	0	6	4,8	25	20,2	80	64,5	13	10,5	3,81
4.Sosyal Medyayı sınıf arkadaşlarımla çeşitli bilgi ve kaynak paylaşımında bulunmak için kullanıyorum.	0	0	11	8,9	24	19,4	59	47,6	30	24,2	3,87
5.Sosyal Medyayı okulumda benimle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireyleri bulmak ve kurdukları gruplara katılmak için kullanıyorum.	10	8,1	29	23,4	25	20,2	58	46,8	2	1,6	3,1
6.Sosyal Medyayı okulumla (sınıf, üniversite, bölüm,) ilgili gruplara katılarak iletişimimi sürdürmek için kullanıyorum.	0	0	20	16,1	51	41,1	50	40,3	3	2,4	3,29
7. Sosyal Medyayı sınıf arkadaşlarımla ödev ve proje çalışmalarımı paylaşmak için kullanıyorum.	0	0	13	10,5	37	29,8	59	47,6	15	12,1	3,61
8.Sosyal Medyayı okul ve okul arkadaşlarımla ilgili gelişmeleri takip etmek için kullanıyorum.	0	0	22	17,7	35	28,2	58	46,8	9	7,3	3,44
9.Sosyal Medyayı akademik (derslerimle ilgili) çalışmalarına destek olması için kullanıyorum.	0	0	45	36,3	10	8,1	52	41,9	17	13,7	3,33
10. Sosyal Medyayı günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olmak için kullanıyorum.	0	0	12	9,7	6	4,8	68	54,8	38	30,6	4,06
11. Sosyal Medyayı okuduğum bölüm ile alakalı güncel haberleri takip etmek için kullanıyorum.	0	0	6	4,8	24	19,4	57	46,0	37	29,8	4,01

Sosyal Medya Kullanım Amacını Belirlemeye Yönelik İfadelerle İlgili Toplanan Verilerin Frekans ve Yüzde Dağılımı Tablosu incelendiği zaman “Sosyal Medyayı günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olmak için kullanıyorum.” ifadesi en yüksek ortalamaya (4,06) sahip olan ifadedir. Bu ortalamayı “Sosyal Medyayı okuduğum bölüm ile alakalı güncel haberleri takip etmek için kullanıyorum.” ifadesini ortalaması (4,01) ile “Sosyal Medyayı sınıf arkadaşlarımla çeşitli bilgi ve

kaynak paylaşımında bulunmak için kullanıyorum.” ifadesinin ortalaması (3,87) takip etmektedir. Yine söz konusu aynı tablo incelendiği zaman “Sosyal Medyayı eski sınıf arkadaşlarımı bulmak için kullanıyorum.” (2,65), “Sosyal Medyayı okulumda yeni arkadaşlıklar kurmak için kullanıyorum.” (2,88), “Sosyal Medyayı okulumda benimle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireyleri bulmak ve kurdukları gruplara katılmak için kullanıyorum.” (3,1) verilen cevaplar arasında düşük ortalamaya sahip olan ifadeler olarak göze çarpmaktadır.

Sosyal Medya Kullanım Amacını Belirlemeye Yönelik İfadelerle İlgili 11 maddeye verilen yanıtların ortalaması 3,45 olarak hesaplanmaktadır. Bu ortalama ölçekte “çoğu zaman” ifadesine karşılık gelmektedir. Bu durumda, ölçüğü cevaplayan öğrencilerin sosyal medyayı farklı amaçlar doğrultusunda çoğu zaman kullandığı söylenebilmektedir.

Tablo 11: Eğitsel Bağlamda Sosyal Medya Kullanılmasıyla İlgili Toplanan Verilerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Maddeler	Her Zaman		Çoğu Zaman		Ara Sıra		Çok Az		Hiçbir Zaman		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Sınıf arkadaşları arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar.	15	12,1	79	63,7	25	20,2	5	4,0	0	0	3,83
2. Öğretmen-öğrenci arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar	20	16,1	53	42,7	34	27,4	17	13,7	0	0	3,61
3. Sınıf içi tartışmaların yürütülmesine katkı sağlar	21	16,9	77	62,1	19	15,3	6	4,8	1	0,8	3,90
4. Ders materyallerinin ve kaynaklarının iletilmesine katkı sağlar	35	28,2	79	63,7	0	0	10	8,1	0	0	4,12
5. Okul, sınıf ya da derslerle ilgili duyuruların yapılmasına katkı sağlar	59	47,6	65	52,4	0	0	0	0	0	0	4,48
6. Ödevlerin ya da ders ile ilgili görevlerin verilmesine katkı sağlar.	63	50,8	53	42,7	8	6,5	0	0	0	0	4,44
7. Ortak ilgi ve gereksinimler doğrultusunda akademik gruplar (topluluklar) oluşturulmasına katkı sağlar.	62	50,0	57	46,0	0	0	5	4,0	0	0	4,42
8. Derslerle ya da diğer eğitsel çalışmalarla ilgili bilgi paylaşımında bulunulmasına katkı sağlar.	59	47,6	60	48,4	5	4,0	0	0	0	0	4,44
9. Grup çalışmalarının yürütülmesine katkı sağlar.	41	33,1	68	54,8	14	11,3	1	0,8	0	0	4,20
10. Öğrenme için zengin kaynak ve materyale erişimine katkı sağlar.	40	32,3	66	53,2	13	10,5	5	4,0	0	0	4,14
11. Öğretim esnasında zengin çoklu ortam desteğinin sağlanmasına katkı sağlar. (video, animasyon, ses...)	51	41,1	73	58,9	0	0	0	0	0	0	4,41

Eğitsel Bağlamda Sosyal Medya Kullanılmasıyla İlgili Toplanan Verilerin Frekans ve Yüzde Dağılımı Tablosu incelendiği zaman “Okul, sınıf ya da derslerle ilgili duyuruların yapılmasına

katkı sağlar.” ifadesinin en yüksek ortalamaya (4,48) sahip olan ifade olduğu görülmektedir. Bu ifadeyi takip eden yüksek ortalamaya sahip diğer maddeler ise “Ödevlerin ya da ders ile ilgili görevlerin verilmesine katkı sağlar.” cümlesine verilen yanıtların ortalaması (4,44) ile “Derslerle ya da diğer eğitsel çalışmalarla ilgili bilgi paylaşımında bulunulmasına katkı sağlar.” cümlesi hakkında katılımcıların verdiği yanıtların ortalaması (4,44) olarak görülmektedir. Yine aynı tablo içerisinde yer alan “Öğretmen-öğrenci arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar.” ifadesi 3,61 ortalama ile en düşük ortalamaya sahip olan ifadedir. Bu ifadenin ardından tablodaki diğer maddelere göre daha düşük ortalamaya sahip olan ifadeler ise; “Sınıf arkadaşları arasında iletişim kurulmasına katkı sağlar.” (3,83) ve “Sınıf içi tartışmaların yürütülmesine katkı sağlar.” (3,90) ifadesinin ortalama değerleri olarak görülmektedir.

Eğitsel Bağlamda Sosyal Medya Kullanılmasıyla İlgili Toplanan Verilerin Frekans ve Yüzde Dağılımı Tablosu bir bütün olarak analiz edildiği zaman ölçeğin bu bölümünde yer alan 11 maddeye verilen yanıtların ortalama değeri 4.18 gibi yüksek bir değer olarak görülmektedir. Çalışmada kullanılan beşli Likert ölçeğinde bu değer bulduğu aralığın “her zaman” kavramı ile karşılandığı görülmektedir. Bu durumda, çalışmaya katılan öğrencilerin eğitsel bağlamda sosyal medya kullanılmasıyla ilgili görüşlerinin oldukça olumlu yönde olduğu belirtilebilmektedir.

Tablo 12: Cinsiyetin “Sosyal Medyaya Girdiğinizde Ne Kadar Süre Kalıyorsunuz?” Sorusuna Verilen Yanıtlara Etkisi

Cinsiyet	N	\bar{X}	t	sd	p
Kadın	70	2,13	-0,006	122	0,990
Erkek	54	2,13			

“Sosyal medyaya girdiğiniz zaman ne kadar süre kalıyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde ($p=0,990>0,050$) anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 13: Cinsiyetin “Sosyal Medyada Üyesi Olduğunuz Gruplar Var Mı?” Sorusuna Verilen Yanıtlara Etkisi

Cinsiyet	N	\bar{X}	t	sd	p
Kadın	70	1,30	5,43	69,00	0,001
Erkek	54	1,00			

“Sosyal medyada üyesi olduğunuz grup var mı?” sorusuna verilen yanıtların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde ($p=0,001<0,050$) kadın katılımcıların lehinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Tablo 14: Cinsiyetin Sosyal Medyada Üye Olunan Gruplara Etkisi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	t	sd	p
Öğrenci Grupları (Üniversite, bölüm, fakülte, öğrenci toplulukları)	Kadın	70	1,30	3,049	117,94	0,003
	Erkek	54	1,09			
Ortak İlgi Grupları (Hobi, spor, müzik, politika, din, dil, sağlık)	Kadın	70	1,39	-0,449	122,00	0,654
	Erkek	54	1,43			
İnternet ve Teknoloji (Bilgisayar, donanım, yazılımlar, sanal ortamlar, yeni teknolojiler, mobil araçlar, oyun)	Kadın	70	1,47	-8,79	69,00	0,001
	Erkek	54	2,00			
Organizasyon ve Kuruluş (Sosyal kulüpler, eğitim kulüpleri, gönüllü yardım kuruluşları, ticari amaç gütmeyen kuruluşlar)	Kadın	70	1,41	-1,77	122,00	0,079
	Erkek	54	1,57			

Sosyal medyada üye olunan grupların çeşitlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini inceleyen t-testi analizlerinin tablosu incelendiği zaman öğrenci grupları (üniversite, bölüm, fakülte, öğrenci toplulukları) ile ilgili üyelik durumlarında cinsiyetlere göre bir farklılık görülmektedir ($p=0,003<0,050$). Kadınların ve erkeklerin verdikleri yanıtların ortalama değerlerine bakıldığı zaman bu farklılaşmanın kadınlar lehine olduğu belirlenmektedir. Yine aynı tabloda İnternet ve teknoloji (bilgisayar, donanım, yazılımlar, sanal ortamlar, yeni teknolojiler, mobil araçlar, oyun) ile ilgili üyelik durumlarında cinsiyetlere göre bir farklılık belirlenmektedir ($p=0,001<0,050$). Çalışmaya katılım gösteren kişilerin verdikleri yanıtların bu madde ile ilgili olan bölümü incelendiğinde erkek katılımcıların tamamının İnternet ve teknoloji ile ilgili gruplara üye olduğu görülmektedir.

Tablo 15: Cinsiyetin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarına Etkisi

Cinsiyet	N	\bar{X}	t	sd	p
Kadın	70	3,45	1,37	121,72	0,170
Erkek	54	3,32			

Sosyal medya kullanım alışkanlıkları ilgili sorulara verilen yanıtların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde ($p=0,170>0,050$) anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 16: Cinsiyetin Sosyal Medyanın Eğitsel Bağlamda Kullanılması ile İlgili Görüşlere Etkisi

Cinsiyet	N	\bar{X}	t	sd	p
Kadın	70	4,20	0,82	122	0,408
Erkek	54	4,14			

Sosyal Medyanın Eğitsel Bağlamda Kullanılması ile ilgili sorulara verilen yanıtların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde ($p=0,408>0,050$) anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 17: Yaşın “Sosyal Medyaya Girdiğinizde Ne Kadar Süre Kalıyorsunuz?” Sorusuna Verilen Yanıtlara Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	5,074	2	2,537		
Gruplar İçi	112,861	121	0,933	2,720	0,070
Toplam	117,935	123			

Tablo incelendiğinde yaş ile “Sosyal Medyaya Girdiğinizde Ne Kadar Süre Kalıyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtların arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($p=0,070<0,050$).

Tablo 18: Yaşın “Sosyal Medyada Üyesi Olduğunuz Gruplar Var Mı?” Sorusuna Verilen Yanıtlara Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar Arası	1,496	2	0,748		
Gruplar İçi	15,947	121	0,132	5,677	0,004
Toplam	17,444	123			

Tablo incelendiğinde yaş ile “Sosyal Medyada Üyesi Olduğunuz Gruplar Var Mı?” sorusuna verilen yanıtların arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p=0,004<0,050$). Birimler arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre 24 yaş ve üzeri grupta yer alan katılımcıların lehine bir farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 19: Yaşın “Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları” ve “Sosyal Medyanın Eğitsel Bağlamda Kullanılması” İle İlgili Sorulara Verilen Yanıtlara Etkisi

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları	Gruplar Arası	16,587	2	8,294		
	Gruplar İçi	21,320	121	,176	47,069	0,002
	Toplam	37,907	123			
Sosyal Medyanın Eğitsel Bağlamda Kullanılması	Gruplar Arası	2,849	2	1,424		
	Gruplar İçi	17,639	121	,146	9,771	0,001
	Toplam	20,488	123			

Tablo incelendiğinde hem “Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları” ($p=0,002<0,050$) hem de “Sosyal Medyanın Eğitsel Bağlamda Kullanılması” ($p=0,001<0,050$) ile ilgili verilen yanıtların katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Birimler arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları 24 ve üzeri yaş grubunda; Sosyal Medyanın Eğitsel Bağlamda Kullanılması ise 22-23 yaş grubunda yer alan katılımcıların lehinde olduğu görülmüştür.

Tablo 20: Yaşın Sosyal Medyada Üye Olunan Gruplara Etkisi

	Varyansın Kaynağı	Kareler		Kareler		
		Toplamı	sd	Ortalaması	f	p
Öğrenci Grupları (Üniversite, bölüm, fakülte, öğrenci toplulukları)	Gruplar Arası	0,797	2	0,398		
	Gruplar İçi	19,752	121	0,163	2,441	0,091
	Toplam	20,548	123			
Ortak İlgi Grupları (Hobi, spor, müzik, politika, din, dil, sağlık)	Gruplar Arası	1,027	2	0,514		
	Gruplar İçi	28,812	121	0,238	2,157	0,120
	Toplam	29,839	123			
İnternet ve Teknoloji (Bilgisayar, donanım, yazılımlar, sanal ortamlar, yeni teknolojiler, mobil araçlar, oyun)	Gruplar Arası	8,410	2	4,205		
	Gruplar İçi	17,550	121	0,145	28,992	0,001
	Toplam	25,960	123			
Organizasyon ve Kuruluş (Sosyal kulüpler, eğitim kulüpleri, gönüllü yardım kuruluşları, ticari amaç gütmeyen kuruluşlar)	Gruplar Arası	2,330	2	1,165		
	Gruplar İçi	28,638	121	0,237	4,922	0,009
	Toplam	30,968	123			

Tablo incelendiğinde İnternet ve Teknoloji ($p=0,001<0,050$) ile Organizasyon ve Kuruluş ($p=0,009<0,050$) ile ilgili gruplara ait üyeliklerin katılımcıların yaşına göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Birimler arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre İnternet ve Teknoloji üyeliklerinin 20-21 yaş grubunda; Organizasyon ve Kuruluş üyeliklerinin ise 22-23 yaş grubunda yer alan katılımcıların lehinde olduğu görülmüştür.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal medya kullanımlarına yönelik olarak elde edilen bulgulardan, lisans öğrencilerin yüksek seviyede sosyal medya kullanım alışkanlıklarına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Literatürde bu bulgularla örtüşen araştırmalar yer almaktadır. Benzer bulgulara Akıncı-Vural ve Bat (2010) tarafından da ulaşılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin sosyal medya kullanımının %100 oranla “Her gün” gerçekleştiği görülmektedir. Karakoç ve Bozkurt-Avcı (2015) tarafından gerçekleştirilen bir

araştırmada örneklem grubunun tamamının her gün sosyal ağ kullandığı belirlenmiştir. Lisans öğrencilerinin sosyal ağlara üye olup olmama durumları incelendiğinde yüksek oranla sosyal medya kullanım alışkanlıklarına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Otrar ve Argın'ın (2014) gerçekleştirdiği çalışma ile Dikme'nin (2013) gerçekleştirdiği çalışmada da yakın bulgular elde edilmiştir.

Lisans öğrencilerin sosyal medya alışkanlıklarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sosyal medyanın eğitsel bağlamda kullanılması ile ilgili görüşlerin de cinsiyete göre farklılık ortaya çıkarmadığı görülmektedir. Fakat sosyal medya gruplarına üye olma durumu ile üye olunan grupların çeşitliliği açısından öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılıklar görülmektedir. Literatür incelendiğinde bu bulgular ile paralellik gösteren farklı çalışmalar da bulunmaktadır. Karakoç ve Bozkurt-Avcı'nın (2015) gerçekleştirdiği çalışmada da benzer bulgular yer almaktadır. İli'nin (2013) ve Koçak'ın (2012) gerçekleştirdiği araştırmaların bulguları da yakın sonuçlar ortaya koymuştur.

Eğitsel bağlamda sosyal medya kullanılmasıyla ilgili toplanan veriler bir bütün olarak analiz edildiği zaman verilen yanıtların ortalaması yüksek bir değer olarak görülmektedir. Bu durumda, çalışmaya katılan öğrencilerin eğitsel bağlamda sosyal medya kullanılmasıyla ilgili görüşlerinin oldukça olumlu yönde olduğu belirtilebilmektedir. Yaylak'ın (2017) gerçekleştirdiği çalışmada da sosyal medyanın eğitsel amaçlı kullanılabilmesi ve eğitimin etkililiğini arttıracak ifade edilmiştir.

Öneriler

Çalışma sonuçlarına göre; lisans öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının ve sosyal medyanın eğitsel bağlamda kullanılması ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların yüksek ortalamalara sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda sosyal medyanın pilot uygulamalar ile eğitim amaçlı olarak kullanması yönünde çeşitli çalışmalar yapılabilir.

Lisans derslerinin yürütülmesinde “Dijital Okuryazarlık”, “Bilgi Okuryazarlığı” ve “Yeni Medya Okuryazarlığı” gibi becerilerin kazandırılacağı öğretim programı hazırlanabilir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin bu konuda kendilerini geliştirebilmeleri için “Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımı” ile ilgili bilimsel faaliyetlere katılım göstermeleri desteklenebilir.

Alanyazında Internet bağımlılığı ve sosyal medya kullanımı ile ilgili detaylı çalışmalar yer almaktadır ama bu çalışmaların neredeyse tamamının örneklem grubu ortaokul ve lise öğrencileri tarafından oluşturulmaktadır. Yükseköğretimde bulunan öğrencilerle ilgili olarak Internet bağımlılığı ve sosyal medya kullanımı ile ilgili detaylı araştırmaların fazla olmadığı görülmektedir. Bu sebeple, emsal araştırmaların yükseköğretimde öğrenim gören üniversite öğrencilerini kapsayacak şekilde yapılmasının literatüre zenginlik sağlayacağı düşünülebilir.

Bu çalışma eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Farklı fakültelerden öğrenciler ile de yapılması tavsiye edilir. Yapılan bu çalışmalar sayesinde fakülteler arası lisans öğrencilerinin görüşleri hakkında karşılaştırmalar da yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akıncı-Vural, Z.B., Bat, M., (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Journal Of Yaşar University*, 20, 5, 3348-3382.
- Albion, P. (2007). Web 2.0 in teacher education: two imperatives for action. *Computers in the schools, Interdisciplinary Journal of Practice*, 25, 3-4.181-198.
- Breakenridge, D. (2009). PR 2.0 new media, new tools, new audiences. New Jersey: FT Press.
- Demir, S. ve Gürol, G. (2015). Farklılaştırılmış öğretim yöntemlerinin derin ve yüzeysel öğrenen öğrencilerin kalıcılık puanları üzerindeki etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5, 2, 187-206, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.010>.
- Dikme, G. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin İletişimde ve Günlük Hayatta Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları: Kadir Has Üniversitesi Örneği*, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İli, K. (2013). *Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Öğrenci Davranışlarına Etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel araştırma yöntemi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakoç, E., Bozkurt-Avcı, İ. (2015). İlköğretim öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Elazığ örneği, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 37, 437-455.
- Koçak, N.G. (2012). *Bireylerin Sosyal Medya Kullanım Davranışlarının ve Motivasyonlarının Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Eskişehir’de Bir Uygulama*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Leh, A. S. C. (1998). Design of a computer literacy course in teacher education. *Technology and Teacher Education Annual*, 3, 10-14, 220-223.
- Otrar, M., Arın F. S., (2015). Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4, 1, 391-403.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *MCB University Press*, 9, 5, 1-6.
- Roblyer, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., ve Witty, J. V., (2010). Findings on facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *Internet And Higher Education*, 13, 3, 134-140.
- Sarsar, F. (2008). *Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında İşbirlikli Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Sosyal Becerilerine Etkisi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, İzmir.
- Yaylak, E. (2017). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyayı Kullanım Düzeyleri ve Görüşleri*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yüksel, M. ve Olpak, Y. Z. (2014). Facebook’un eğitimde kullanılması: Muhasebe eğitiminde bir uygulama. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 1, 171-186.